

Lausunto vesihuoltolain tarkastamistyöryhmän loppuraportista

143/01.01/2010

Teknltk § 75

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt lausuntoa vesihuoltolain tarkastamistyöryhmän loppuraportista.

Työryhmän tarkoituksena on esittää tarkennuksia vesihuoltolakiin (119/2001) sekä maankäyttö- ja rakennuslakiin (132/1999) koskien vesihuoltoa. 102-sivuinen loppuraportti löytyy kokonaisuudessaan ministeriön internetsivuilta osoitteessa: www.mmm.fi/fi/index/ministerio/lausunnolla.html

Työryhmä esittää mm. seuraavia tarkennuksia vesihuoltolakiin:

1. Tavoitteellinen toiminta-alueiden eri osien saattaminen laitoksen verkostojen piiriin sidottaisiin selvemmin yhdyskuntakehityksen tarpeisiin.
2. Laitoksen velvollisuus raakaveden tarkkailuun täsmennettäisiin koskemaan raakaveden määrään ja laatuun kohdistuvia riskejä. Laitokset velvoitettaisiin tarkkailemaan myös laitteistojensa kuntoa.
3. Laitosten tulisi laatia suunnitelmat erityistilanteisiin varautumiseksi ja kunnille säädettäisiin velvollisuus suunnitella toimenpiteet vesihuollon turvaamiseksi erityistilanteissa myös vesihuoltolaitosten verkostojen ulkopuolella.
4. Kunta voisi päättää toiminta-alueen supistamisesta tietyissä tilanteissa määriteltään miten aiemmin liitettyjen kiinteistöjen vesihuolto turvataan.
5. Laitosten tulee talouden läpinäkyvyyden parantamiseksi laatia ja julkaista vesihuoltoa koskeva tilinpäätös ja toimintakertomus.
6. Laitoksen tulisi suorittaa asiakkailleen vakiohyvitys talousveden toimittamisen tai jätevesien johtamisen yhtäjaksoisesta, vähintään laissa säädettävän ajan kestävästä keskeytyksestä. Vakiohyvitys rajattaisiin määriteltävällä ylivoimainen este, jonka avulla selvennettäisiin laitoksen vastuita suhteessa asiakkaisiin ja varautumistarvetta erityistilanteisiin.
7. Hulevesien ja perustusten kuivatusvesien viemärinti erotettaisiin vesihuoltolain mukaisesta vesihuollosta ja maankäyttö- ja rakennuslaissa kunnalle säädettäisiin velvollisuus huolehtia hulevesien hallinnasta asemakaava-alueilla.
8. Vesihuollon kehittämissuunnitelmia ei ole tarvetta kehittää oikeudellisesti sitovampaan suuntaan, mutta suunnitelmasta tiedottamista tulisi kehittää ja sen tulisi olla yleisesti saatavilla.

Positiivista on, että toiminta-alueiden laajeneminen sidotaan paremmin yhdyskuntarakenteeseen ja hulevesien hallintavaatimukset sisällytetään asemakaavoitukseen. Jotta vesihuoltolaitokset pystyvät vastaamaan lisäantyytiin kustannuksiin verkostojen rakentamisessa ja kunnossapidossa, on ensisijaisen tärkeää, että toiminta-alue määritellään sopivaksi ja sen laajentamisessa noudatetaan erityistä harkintaa. Hulevesien hallinnassa on kaavoituksella erittäin määräävä asema, koska kaavan laadinnassa voidaan helpoiten vaikuttaa hulevesijärjestelmien vaatimiin varauksiin.

Lisäksi on tehty ehdotuksia laitoksen talouden läpinäkyvyyden parantamiseksi vaatimalla laitoksia laatimaan tilinpäätöksen, toimintakertomuksen, toimitusehtojen ja tunnuslukujen julkaisemisesta.

Ehdotuksissa tulisi vielä pohtia, miten estetään paremmin lisääntyvien vaatimusten kasaantuminen pienten kuntien ja osuuskuntien osalta samoille tahoille, jotka jo nyt vastaavat vesihuollosta muitten tehtäviensä ohella.

Päätösehdotus:

Lautakunta päättää lausua vesihuoltolain tarkastamistyöryhmän loppuraportista seuraavaa:

Ehdotuksissa on hyviä tarkennuksia, jotka osaltaan edesauttavat päivittäisten vesihuoltoasioiden käsittelyä:

1. Toiminta-alueiden laajentamisen sitominen paremmin yhdyskuntarakenteeseen selkeyttää investointitarpeiden aikatauluttamista sekä määräraha-varausten tekemistä. Toisaalta toiminta-alueiden maltillinen laajeneminen helpottaa korjausinvestointien ja -suunnitelmien laadintaa.
2. Hulevesien järjestelyvaatimuksen siirtyminen pois vesihuoltolaitoksen vastuualueista kunnalle vähentää varsinkin isoissa kunnissa vesihuoltolaitoksen työtä. Hulevesien hallinnassa on kaavoituksella erittäin määräävä asema, koska kaavan laadinnassa voidaan helpoiten vaikuttaa hulevesijärjestelmien vaatimiin varauksiin.
3. Vakiohyvityksen käyttöönotto selkeyttää korvaussummia ja -velvollisuutta. Talouden ja kehittämissuunnitelmien julkisuuden lisääminen vähentää väärin tietojen ja käsitysten leviämistä.

Seuraavia seikkoja tulisi vielä pohtia:

1. Vaikka vastuu hulevesistä siirtyy vesihuoltolaitokselta kunnalle, käytännössä varsinkin pienissä kunnissa hulevesistä vastaa edelleen sama taho kuin vesihuollosta. Lakimuutoksessa tulisi selkeämmin esittää kunnan velvollisuutta periä maksuja hulevesien hallinnasta aiheutuvien kustannusten peittämiseksi sekä selkeää ohjeistusta, ettei syntyneitä hulevesien kustannuksia sisällytetä vesihuoltolaitoksen vastuulle.
2. Kunnan tulee varautua vesihuollon turvaamiseen erityistilanteissa myös vesihuoltolaitoksen verkostojen ulkopuolella. Kunnan tulee suunnitella vesihuoltoa turvaavat toimenpiteet ja sisällyttää ne valmiussuunnitelmaansa. Esityksessä tulisi ottaa paremmin kantaa siihen, mikä on riittävä varautuminen vesihuollon turvaamiseen verkostojen ulkopuolella.
3. Vesihuoltolaitoksen tulee olla selvillä laitteistojensa kunnosta ja vuotovesiensä määristä sekä antaa tietoja tunnuslukujärjestelmiin. Tietojen pyytämässä tulisi eri viranomaisten tehdä yhteistyötä, koska tällä hetkellä vesihuollon tietoja pyytävät erikseen useat eri tahot mm: VVY, ELY ja Tilastokeskus.

Käytännössä kaikki kolme edellä olevaa lainmuutosta tulee lisäämään vesihuollosta vastaavien tahojen työmäärää pienissä kunnissa, joissa vesihuollolle ei ole olemassa omaa organisaatiota tai yhtiötä vaan kunnan vesihuollosta vastaa esimerkiksi kunnan tekninen toimi. Koska henkilöstöressurssit eivät tule lisääntymään kuntasektorilla ja osaavan henkilökunnan palkkaaminen eläköitymisen takia vaikeutuu entisestään, jää vastuu nykyiselle henkilöstölle.

Päätös:

Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta kirjoitetun otteen oikeaksi todistaa:

Pöytyä 9.8.2010

Marika Nurmikko
tekninen johtaja